

O‘SMIRLARDA SURUNKALI GIPERTROFIK GINGIVITNI DAVOLASHNING KLINIK XUSUSIYATLARI

Saidova Muxlisa Axrorovna , Irxanova Maftuna Miravzal qizi
Muassasa : Toshkent Davlat Tibbiyot Universiteti

Annotatsiya

Mazkur ilmiy tezis o‘smirlar orasida keng tarqalgan surunkali gipertrofik gingivitning klinik-patogenetik xususiyatlari, etiologik omillari va davolashning zamonaviy yondashuvlarini o‘rganishga bag‘ishlangan. Tadqiqotda gingival to‘qimalarning gormonal sezgirligi, mikrobiotsenozdagi o‘zgarishlar, biofilm hosil bo‘lish mexanizmlari hamda mahalliy irritantlarning ta‘siri kompleks tahlil qilindi. Shuningdek, konservativ va kompleks davolash usullarining klinik samaradorligi baholandi. Olingan natijalar asosida o‘smirlar uchun individualizatsiyalashgan davolash protokollarini ishlab chiqish zarurligi asoslandi.

Kalit so‘zlar: gipertrofik gingivit, o‘smirlar, biofilm, gormonal o‘zgarishlar, parodont, yallig‘lanish

Dolzarblik

Surunkali gipertrofik gingivit o‘smirlik davrida eng ko‘p uchraydigan gingival patologiyalardan biri bo‘lib, uning rivojlanishi organizmdagi pubertat davriga xos gormonal o‘zgarishlar bilan chambarchas bog‘liq.

Ilmiy ma‘lumotlarga ko‘ra, estrogen va androgen retseptorlarining gingival to‘qimalarda mavjudligi ularning biofilmga nisbatan yallig‘lanish reaksiyasini kuchaytiradi . Shu sababli o‘smirlik davrida hatto minimal blyashka ham kuchli klinik simptomatika bilan namoyon bo‘lishi mumkin.

Bundan tashqari, ortodontik apparatlar, noto‘g‘ri gigiyena va mikrobiologik flora o‘zgarishi gipertrofik jarayonlarning kuchayishiga olib keladi. Tadqiqotlar shuni ko‘rsatadiki, o‘smirlarda gingival gipertrofiya ko‘pincha blyashka akkumulyatsiyasi va patogen mikroorganizmlar bilan bog‘liq .

Shu bilan birga, bolalar va o‘smirlarning periodontal to‘qimalari kattalarnikidan morfologik va funksional jihatdan farq qiladi, bu esa tashxis va davolashda alohida yondashuvni talab qiladi .

Maqsad: O‘smirlarda surunkali gipertrofik gingivitning klinik va patogenetik xususiyatlarini o‘rganish hamda kompleks davolash usullarining samaradorligini ilmiy asoslash.

Material va metodlar

Tadqiqotda 12–18 yoshdagi bemorlar ishtirok etdi. Bemorlar klinik ko‘rsatkichlar va kasallik og‘irlik darajasiga ko‘ra guruhlariga ajratildi.

Quyidagi tekshiruv usullari qo‘llanildi:

- klinik stomatologik ko‘rik va anamnez yig‘ish
- gingival indeks (Löe-Silness)
- qonash indeksi (Bleeding Index)
- gigiyena indeksi (OHI-S)
- periodontal zondlash (soxta cho‘ntaklarni aniqlash)
- mikrobiologik tekshiruv (biofilm tarkibini baholash)

Davolash quyidagi bosqichlarni o‘z ichiga oldi:

- professional og‘iz gigiyenasi (skaling va root planing)
- antiseptik terapiya (xlorheksidin eritmaları)
- yallig‘lanishga qarshi vositalar
- gigiyenik ko‘nikmalarni shakllantirish
- og‘ir hollarda jarrohlik (gingivektomiya)

Natijalar

Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatdiki, o‘smirlarning katta qismida gingival gipertrofiya blyashka bilan bog‘liq yallig‘lanish fonida rivojlangan.

Asosiy klinik belgilar:

- milklarning diffuz yoki lokal gipertrofiyasi
- qonash va giperemiya
- soxta periodontal cho‘ntaklar hosil bo‘lishi
- og‘iz gigiyenasining past darajasi

Ma‘lumki, surunkali gingivitda milk to‘qimalarining hajmi shish yoki giperplaziya hisobiga ortadi va bu periodontal cho‘ntak chuqurligining ortishiga olib keladi .

Davolashdan so‘ng:

- yallig‘lanish indeksi sezilarli kamaydi
- qonash darajasi pasaydi

- gigiyena ko‘rsatkichlari yaxshilandi
- milk to‘qimalari hajmi normallashti

Muhokama

Olingan natijalar shuni ko‘rsatadiki, surunkali gipertrofik gingivit multifaktorial kasallik bo‘lib, uning rivojlanishida quyidagi omillar muhim rol o‘ynaydi:

- dental biofilm va mikrobiota disbalansi
- gormonal o‘zgarishlar (pubertat davri)
- mahalliy irritantlar (tish toshi, ortodontik konstruksiyalar)
- gigiyena yetishmovchiligi

Zamonaviy adabiyotlarga ko‘ra, gingivitni davolashning asosiy maqsadi — yallig‘lanishni kamaytirish va biofilmi bartaraf etish hisoblanadi .

Shuningdek, kompleks davolash (mexanik tozalash + antiseptik + individual gigiyena) eng samarali yondashuv sifatida qaraladi. Ayrim tadqiqotlarda probiotiklar qo‘llanilishi ham ijobiy klinik natijalar bergani qayd etilgan .

Surunkali gipertrofik gingivit o‘smirlar orasida keng tarqalgan patologiya hisoblanadi.

Kasallik rivojlanishida gormonal va mikrobiologik omillar yetakchi rol o‘ynaydi. Klinik belgilar asosan milk gipertrofiyasi va yallig‘lanish bilan namoyon bo‘ladi. Kompleks davolash usullari yuqori samaradorlikka ega. Individual gigiyena va profilaktika asosiy ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar

- Pari A. Gingival diseases in childhood // NIH. – 2014.
Rathee M. Gingivitis // StatPearls. – 2023.
Mosaico G. et al. Gingival hypertrophy in teenagers // Microorganisms. – 2022.
Chapple I. et al. Periodontal diseases in adolescents // EFP Report. – 2025.
Höfer K.C. Gingivitis control in adolescents // 2025.
Akhrorovna S.N. Hypertrophic gingivitis treatment // 2019